

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 2000/DZ/B/1/135

Bratislava 26.5.2000

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, oblasťné pracovisko Banská Bystrica v konaní začatom na návrh podnikateľa ACER NOBA, družstvo, 951 93 Machulince 343 vo veci zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu podnikateľom Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Ulica Republiky 5, 010 47 Žilina

rozhodol:

1. na základe § 11 ods.1 písm.e) zákona č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov tak, že konanie podnikateľa Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Ulica Republiky 5, 010 47 Žilina, spočívajúce v prerušení dodávky elektrickej energie dňa 1.12.1999 na dobu 45 minút podnikateľovi ACER NOBA, družstvo, 951 93 Machulince 343, v prevádzke Nová Baňa, ulica Železničný rad 73/14, **má povahu zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu** podľa § 7 ods.5 písm.b) zákona č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov,
2. na základe § 11 ods.1 písm.j) v spojení s § 14 ods.1 zákona č.188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov tak, že za porušenie zákazu zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu podľa § 7 ods.4 zákona č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov, ukladá podnikateľovi Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Ulica Republiky 5, 010 47 Žilina, **peňažnú pokutu vo výške 200 000,- Sk (slovom dvestotisíc slovenských korún)**, ktorú je povinný uhradiť v lehote 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Protimonopolného úradu Slovenskej

republiky č. 3017-8624-002/0720, vedený v Národnej banke Slovenska, konštantný symbol KS 0558.

Odôvodnenie:

Dňa 29.3.2000 začalo doručením podnetu podnikateľa ACER NOBA, družstvo, 951 93 Machulince 343 (ďalej len ☐ACER NOBA☐) na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, oblastné pracovisko Banská Bystrica (ďalej len ☐úrad☐) konanie vo veci zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu podnikateľom Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Ulica Republiky 5, 010 47 Žilina (ďalej len ☐SSE š.p. Žilina☐) , ktorý dňa 1.12.1999 bez predchádzajúceho písomného upozornenia prerušil dodávku elektrickej energie podnikateľovi ACER NOBA.

Pri posudzovaní podnikateľov SSE š.p. Žilina a ACER NOBA vychádzal úrad z § 2 ods.1 písm.a) zákona č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov (ďalej len ☐zákon☐) , podľa ktorého sa zákon vzťahuje na ☐podnikateľov, iné fyzické osoby a právnické osoby, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť a ich združenia.☐ Predmet činnosti účastníkov konania a právna forma podnikania bola úradom preskúmaná na základe výpisov z obchodného registra.

Podľa notársky overeného výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Žilina zo dňa 4.4.2000, právnu formou podnikania podnikateľa SSE š.p. Žilina je štátny podnik, ktorý bol založený zakladacou listinou Federálneho ministerstva hospodárstva čis.909/03 zo dňa 31.8.1990, podľa § 13 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku a vznikol zápisom do obchodného registra dňa 1.9.1990.

Družstvo ACER NOBA bolo založené podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Nitra zo dňa 4.4.2000 na ustanovujúcej schôdzi družstva dňa 14.5.1999 a 2.6.1999, na ktorej boli schválené stanovky družstva podľa §§ 56-75 a §§ 221-260 zákona č. 513/1991 Zb. (Obchodný zákonník) v znení neskorších predpisov a vzniklo zápisom do obchodného registra dňa 3.6.1999.

Vzhľadom na to, že obidvaja účastníci konania sú podnikateľmi v zmysle Obchodného zákonníka, sú podnikateľmi aj v zmysle zákona, ktorý sa na nich vzťahuje.

Za účelom posúdenia protisúťažnej praktiky zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu podnikateľom SSE š.p. Žilina úrad vychádzal z ustanovenia § 7 ods.1 a 2 zákona, v zmysle ktorého ☐dominantné postavenie na trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži, alebo ktorí vzhľadom na svoju ekonomickú silu sa môžu správať nezávisle vo vzťahu k iným podnikateľom a spotrebiteľom a môžu obmedzovať súťaž. Ak sa nepreukáže niečo iné, predpokladá sa, že podnikateľ nie je vystavený podstatnej súťaži podľa odseku 1, ak jeho podiel dodávok alebo odberu zhodného alebo vzájomne zastupiteľného odberu zhodného alebo vzájomne zastupiteľného tovaru na relevantnom trhu je najmenej 40%☐.

Vychádzajúc z toho, že elektrická energia je tovarom, ktorý odberateľ nemá možnosť nahradiť zhodným, zameniteľným alebo porovnateľným tovarom, alebo odberom od iného dodávateľa, podnikateľ SSE š.p. Žilina nie je vystavený podstatnej súťaži a má dominantné postavenie na relevantnom trhu.

Pri vymedzení relevantného trhu, ktorý je definovaný v § 7 ods. 3 zákona ako ☐priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých tovarov, ktoré sú pre uspokojenie určitých potrieb

užívateľov zhodné alebo vzájomne zastupiteľné, úrad zohľadnil tri základné určujúce hľadiská, t.j. vecné, geografické a časové.

Vzhľadom k tomu, že podnikateľ SSE š.p. Žilina je dodávateľom elektrickej energie, ktorú pre odberateľov zabezpečuje distribučnou sieťou, vecný relevantný trh bol stanovený ako trh dodávok elektrickej energie. Vecné vymedzenie relevantného trhu zahŕňa aj posudzovanie vzájomnej zastupiteľnosti výrobkov na trhu, ktoré sú pre uspokojenie určitých potrieb užívateľov zhodné alebo vzájomne zastupiteľné, pričom elektrickú energiu nie je možné nahradiť zhodným, zameniteľným alebo porovnateľným tovarom.

Z hľadiska geografického bol relevantný trh vymedzený distribučnou sieťou podnikateľa SSE š.p. Žilina na území stredného Slovenska.

Časový relevantný trh bol stanovený dňom 1.12.1999, v priebehu ktorého bola uplatnená protisútťažná praktika prerušenia dodávky elektriny podnikateľom SSE š.p. Žilina.

Za účelom objasnenia skutkového stavu riaditeľ družstva ACER NOBA Jozef Kramár ako splnomocnený zástupca podnikateľa ACER NOBA na rokovaní dňa 5.4.2000, konanom na úrade, uviedol, že podpísaniu Obchodnej zmluvy o dodávke elektriny zo dňa 29.10.1999 (ďalej len "Obchodná zmluva") medzi podnikateľmi ACER NOBA a SSE š.p. Žilina predchádzalo predloženie všetkých podkladov, vrátane Zmluvy o nájme nebytových priestorov zo dňa 2.9.1999, potrebných k uzavretiu zmluvy, pričom pri podpise dňa 29.10.1999 uvedenej Obchodnej zmluvy vyplynula požiadavka zo strany zamestnanca SSE š.p. Žilina, RZ Martin na úpravu bodu IV ods.7 uvedenej Zmluvy o nájme nebytových priestorov, uzavretej medzi prenajímateľom KOFUS spol. s r.o., Kopaničky 19, 951 93 Topoľčianky a nájomcom podnikateľom ACER NOBA. Po doplnení uvedeného bodu IV ods. 7 Zmluvy o nájme nebytových priestorov o ustanovenie, že nájomca je povinný riadne a včas uhrádzať faktúry za elektrickú energiu dodávateľovi SSE š.p. Žilina na jeho účet, bola zmluva o nájme nebytových priestorov zaslaná družstvom ACER NOBA dňa 4.11.1999 podnikateľovi SSE š.p. Žilina, RZ Martin-pracovisko Žiar nad Hronom.

Ďalej riaditeľ družstva ACER NOBA Jozef Kramár uviedol, že dňa 1.12.1999 bola prerušená dodávka elektrickej energie zo strany SSE š.p. Žilina, RZ Martin do objektov podnikateľa ACER NOBA bez predchádzajúceho písomného upozornenia a bez udania dôvodu napriek tomu, že bola uzavretá platná Obchodná zmluva s podnikateľom SSE š.p. Žilina a družstvo ACER NOBA nemalo k tomuto dňu žiadne záväzky voči podnikateľovi SSE š.p. Žilina. Na základe telefonického rozhovoru riaditeľa Jozefa Kramára s vedúcim okresnej obchodnej kancelárie SSE š.p. Žilina, RZ Martin - pracovisko Žiar nad Hronom Františkom Starcom bolo oznámené, že k prerušeniu dodávky elektrickej energie v trvaní cca 1 hodiny došlo z dôvodu nezaslania upravenej Zmluvy o nájme nebytových priestorov. Riaditeľ družstva ACER NOBA doručil upravenú Zmluvu o nájme nebytových priestorov opätovne na pracovisko SSE v Žiari nad Hronom, na základe čoho došlo zo strany SSE š.p. Žilina, RZ Martin k obnoveniu dodávky elektriny a následne k zaslaniu podpísanej Obchodnej zmluvy zo strany SSE š.p. Žilina, RZ Martin-pracovisko Žiar nad Hronom podnikateľovi ACER NOBA v prílohe listu zn.8.500-580/St zo dňa 10.12.1999.

Zástupcovia podnikateľa SSE š.p. Žilina, RZ Martin a pracoviska Žiar nad Hronom na rokovaní dňa 11.4.2000 do zápisnice uviedli, že k podpísaniu Obchodnej zmluvy medzi podnikateľmi SSE š.p. Žilina a ACER NOBA, ako aj prihlášky na odber elektriny, predchádzalo predloženie podkladov potrebných k uzavretiu Obchodnej zmluvy, pričom zo strany podnikateľa ACER NOBA bola predložená Zmluva o nájme nebytových priestorov bez uvedenia súhlasu vlastníka nehnuteľnosti k odberu elektriny v zmysle Vyhlášky č. 267/1999, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o niektorých podmienkach dodávky elektriny a spôsob výpočtu škody spôsobenej dodávateľovi elektriny neoprávneným odberom elektriny (ďalej

len □ Vyhláška č. 267/1999 □). Doplnená Zmluva o nájme nebytových priestorov o súhlas vlastníka nehnuteľnosti k odberu elektriny bola doručená osobne riaditeľom družstva ACER NOBA Jozefom Kramárom po telefonickom rozhovore s vedúcim okresnej obchodnej kancelárie SSE š.p. Žilina, RZ Martin - pracovisko Žiar nad Hronom dňa 1.12.1999.

Podľa vyjadrenia zástupcu riaditeľa pre obchod SSE š.p. Žilina, RZ Martin Michala Pisárika k prerušeniu dodávky elektriny došlo v dôsledku chýbajúceho súhlasu vlastníka nehnuteľnosti v zmysle Vyhlášky 267/1999, že odberateľom elektrickej energie bude nájomca, t.j. podnikateľ ACER NOBA. Listom zn.8.500-580/St zo dňa 10.12.1999 bola zo strany SSE š.p. Žilina z pracoviska Žiar nad Hronom zaslaná Obchodná zmluva a prihláška, uzavretá a podpísaná späťne dňa 29.10.1999 vzhľadom k tomu, že nepodpísaním Obchodnej zmluvy k tomuto dátumu by došlo k neoprávnenému odberu elektriny podľa § 21 ods.1 písm.a) zákona č. 70/1998 o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len □ zákona o energetike □). Ďalej zástupcovia SSE š.p. Žilina uviedli, že podnikateľ ACER NOBA nemá žiadné záväzky voči podnikateľovi SSE š.p. Žilina.

Riaditeľ podnikateľa ACER NOBA na potvrdenie svojho vyjadrenia, že doplnenú Zmluvu o nájme nebytových priestorov zaslal dňa 4.11.1999, doručil úradu dňa 2.5.2000 fotokópiu reklamácie odoslanej zásielky na adresu SSE, p. Starec, Žiar nad Hronom, z pošty Nová Baňa, z ktorej vyplynulo, že zásielka č. 583 došla a bola prevzatá dňa 5.11.1999.

Na žiadosť úradu na rokovaní s účastníkom konania dňa 11.4.2000 predložil v prílohe listu zn.8.500-580/St zo dňa 12.4.2000 vedúci okresnej obchodnej kancelárie SSE š.p. Žilina, RZ Martin- pracovisko Žiar nad Hronom František Starec fotokópie listov z knihy došlej pošty za obdobie od 25.10.1999 do 28.12.1999, ktoré neobsahovali žiadnu zaevidovanú došlú poštu od podnikateľa ACER NOBA v spornom období.

Úrad pri posudzovaní konania podnikateľa SSE š.p. Žilina ako praktiky zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu prerušením dodávky elektriny vychádzal z ustanovenia § 7 ods.5 písm.b) zákona, že zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je □ obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor spotrebiteľov □.

Na rokovaní s účastníkom konania dňa 5.4.2000 riaditeľ podnikateľa ACER NOBA predložil list zo dňa 1.2.2000, ktorým reagoval na odpoveď podnikateľa SSE š.p. Žilina, RZ Martin na jeho sťažnosť vo veci prerušenia elektriny. V tomto liste podnikateľ ACER NOBA poukázal na skutočnosť, že dňa 29.10.1999 sa zúčastnil osobného rokovania na pracovisku v Žiari nad Hronom, na ktorom po predložení dokladov požadovaných podnikateľom SSE š.p. Žilina, □ bola uzatvorená a podpísaná obchodná zmluva s dodatkom od p. Starca, že nesúhlasí so znením nájomnej zmluvy v článku IV., bod 7 □, ktorý sa týkal súhlasu vlastníka nehnuteľnosti s odberom elektriny v zmysle Vyhlášky č. 267/1999. Podnikateľ ACER NOBA v uvedenom liste naďalej trval na tom, že Zmluva o nájme nebytových priestorov bola zaslaná dňa 4.11.1999 a žiadne upozornenie o nedoručení predmetnej zmluvy zo strany podnikateľa SSE š.p. Žilina nebolo oznámené. Podľa riaditeľa podnikateľa ACER NOBA o skutočnosti, že dňa 29.10.1999 bola uzavretá platná Obchodná zmluva svedčí fakt, že v čase prerušenia dodávky elektriny bola zaslaná faktúra na podnikateľa ACER NOBA.

Uzatvorenie platnej Obchodnej zmluva dňa 29.10.1999 potvrdil aj podnikateľ SSE š.p. Žilina, RZ Martin v liste zn.8.50/500/VO-980980/Pk zo dňa 14.1.2000, zaslanom podnikateľovi ACER NOBA, pričom zo strany podnikateľa ACER NOBA mala byť dodatočne zaslaná Zmluva o nájme nebytových priestorov so súhlasom vlastníka nehnuteľnosti s odberom elektriny nájomcom, ktorá tvorí prílohu Obchodnej zmluvy.

Úrad sa na rokovaní dňa 11.4.2000, konanom na úrade so zástupcami podnikateľa SSE š.p.

Žilina, zaoberal otázkou chýbajúceho súhlasu vlastníka nehnuteľnosti v zmysle § 5 ods.3 písm.d) Vyhlášky č. 267/1999, kde sa uvádza, že □ pred pripojením nového odberného miesta alebo pred zvýšením príkonu existujúceho odberného elektrického zariadenia alebo pri jeho rozšírení odberateľ predkladá dodávateľovi najneskôr 30 dní pred požadovaným termínom začatia odberu elektriny □ medzi iným aj □ súhlas vlastníka nehnuteľnosti, ak odberateľom nie je vlastník nehnuteľnosti □.

Podnikateľ SSE š.p. Žilina, RZ Martin - pracovisko Žiar nad Hronom na žiadosť úradu, zaslanej listom č.185/OP BB-PMÚ SR/2000 zo dňa 18.4.2000, o upresnenie dôvodu vyžiadania súhlasu vlastníka nehnuteľnosti s odberom elektriny podľa § 5 ods.3 písm.d) Vyhlášky č. 267/1999, uviedol v liste zn.8.500-580/St zo dňa 27.4.2000, že odberateľ ACER NOBA, číslo odberného miesta 980980, bol novým právnym subjektom na existujúcom odbernom mieste.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade podnikateľa ACER NOBA nešlo o naplnenie § 5 ods.3 Vyhlášky č. 267/1999, pretože nejde o pripojenie nového odberného miesta, ani zvýšenie príkonu existujúceho odberného elektrického zariadenia a ani o jeho rozšírenie. Ďalej vychádzajúc z ustanovenia § 9 ods.1 zákona o energetike, nebol daný ani jeden zo zákonom stanovených dôvodov, pri ktorých môže držiteľ licencie, ktorý dodáva energiu podľa uzavretej zmluvy s fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá energiu odoberá, obmedziť alebo prerušiť dodávku energie v nevyhnutnom rozsahu.

Podnikateľ SSE š.p. Žilina, RZ Martin prerušil dodávku elektriny z dôvodu nepredloženia súhlasu vlastníka nehnuteľnosti zo strany družstva ACER NOBA, čo potvrdil aj v liste zn.8.50/500/VO-980980/Pk zo dňa 14.1.2000, zaslanom podnikateľovi ACER NOBA napriek tomu, že medzi podnikateľskými subjektami bola uzavretá Obchodná zmluva zo dňa 29.10.1999.

Na rokovaní dňa 26.5.2000 riaditeľ SSE š.p. Žilina, RZ Martin do zápisnice uviedol, že po konzultácii s vedúcim právneho odboru zástupcovia SSE š.p. Žilina dospeli k záveru, že prerušením dodávky elektriny podnikateľovi ACER NOBA dňa 1.12.1999 došlo zo strany SSE š.p. Žilina, RZ Martin k porušeniu zákona, pričom prerušenie dodávky elektriny trvalo len 45 minút a táto doba by bola podstatne kratšia, pretože závisela od návratu pracovníkov SSE š.p. Žilina, RZ Martin, ktorí previedli znovuzapnutie objektov podnikateľa ACER NOBA.

Konanie podnikateľa SSE š.p. Žilina, spočívajúce v obmedzení dodávky elektriny, má negatívny dopad na hospodársku súťaž z dôvodu, že podnikateľ SSE š.p. Žilina má na relevantnom trhu dominantné postavenie, pretože elektrická energia je tovar, ktorý podnikateľ ACER NOBA nie je schopný nahradiť iným vhodným, zameniteľným alebo porovnateľným tovarom, a teda nie je vystavený podstatnej súťaži a môže z hľadiska svojej ekonomickej sily zneužiť dominantné postavenie na trhu.

Na základe predloženej Obchodnej zmluvy, ako aj ostatných dôkazov, úrad dospel k záveru, že podnikateľ SSE š.p. Žilina, v postavení prirodzeného monopolu, v danom prípade voči podnikateľovi ACER NOBA využil neoprávnene svoju ekonomickú silu tak, že dňa 1.12.1999 prerušil dodávku elektriny do objektov družstva ACER NOBA, napriek tomu, že bola dňa 29.10.1999 uzavretá platná Obchodná zmluva.

Podrobným zhodnotením výsledkov dôkazov, vykonaných v rámci konania, úrad zistil, že podnikateľ SSE š.p. Žilina svojim konaním porušil ustanovenie § 7 ods.4 zákona a to uplatňovaním protisúťažnej praktiky spočívajúcej v obmedzení dodávky elektriny podnikateľovi ACER NOBA v zmysle § 7 ods.5 písm.b) zákona.

Úrad preto podľa § 11 ods.1 písm.j) zákona v spojitosti s § 14 ods.1 zákona rozhodol o

uložení pokuty podnikateli SSE š.p. Žilina vo výške uvedenej vo výrokovej časti v bode 2 tohto rozhodnutia.

Pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty podnikateli SSE š.p. Žilina vychádzal úrad z výšky obratu podnikateľa SSE š.p. Žilina za účtovne uzavretý kalendárny rok 1999, ktorý bol podľa účtovných dokladov 11,826 mld. Sk, pričom bol kladený dôraz aj na charakter porušenia zákona a poľahčujúce a pritŕžujúce skutočnosti.

Vo výške pokuty bolo brané do úvahy uplatňovanie ekonomickej sily podnikateľa SSE š.p. Žilina, ktorý má dominantné postavenie na relevantnom trhu a na druhej strane jeho ústretovosť a efektívna spolupráca s úradom v priebehu konania, priznanie porušenia zákona, ukončenie protiprávneho stavu pred začatím konania, ako aj krátkodobé a jednorázové prerušenie dodávky elektriny.

Podľa ustanovenia § 12 ods.5 zákona bola účastníkom konania daná možnosť vyjadriť sa k predmetu konania a výsledkom vyšetrovania, ktoré úrad vo veci vykonal. Podnikatelia ACER NOBA a SSE š.p. Žilina sa dňa 22.5.2000 oboznámili so spisovým materiálom, ako aj výsledkom konania.

Vzhľadom na vyššie uvedené úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie o rozklade:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podľa § 61 ods.1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní podať rozklad na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, oblastné pracovisko Banská Bystrica v lehote 15 dní odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia. Včas podaný rozklad má odkladný účinok.

	Ing. Vladimír Šagát riaditeľ oblastného pracoviska
--	---

Rozhodnutie sa doručí:

1. Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Ulica Republiky 5, 010 47 Žilina
2. Stredoslovenské energetické závody, štátny podnik, Rozvodný závod Martin, Hviezdoslavova 3, 036 80 Martin
3. ACER NOBA, družstvo, 951 93 Machulince 343